

Др АТАНАСИЈЕ М. ПОПОВИЋ

Рођен је 18. I 1890. године (по старом) у селу Лоћици, срез моравски, округ Нишки, од родитеља Анке, домаћице и Михаила Поповића, земљорадника. Основну школу учио је у селу Врђеновици, од 1896. до 1900. године. У јесен исте године ступа у Богословију Св. Саве у Београду, и после деветогодишњег школовања завршава је са одличним успехом, јуна 1909. год.

По завршеној Богословији постављен је 1. VIII 1909. за васпитача у истој школи, у којој служби остаје до 1. VIII 1910. године, када одлази на одслужење војног рока. Бачки војни рок служи до 1. II 1911. год., за време кога добија чин резервног пешадијског потпоручника. После војске, крајем фебруара 1911, постављен је за писара Нишког Духовног суда, где остаје до 1. августа исте године. У чин бакона рукоположен је 31. VI 1911, а у чин свештеника августа исте године. У истом месецу, ступа у брак са Вукосавом, кћери Драгиње, домаћице и Александра Трифунца, трговца из Алексинца.

У јесен ове, 1911. године као питомац Св. Архијерејског Сабора одлази у Черновиц (Буковина) ради студија на Богословском факултету тамошњег универзитета. На овом факултету, а по његовим прописима, полаже 1913. године, редовно, први државни испит са одличним успехом, а јула 1914. год. апсолвира и одмах се пријављује за докторски испит из теологије. Професорски Савет му одређује као термин за полагање 29. јули. Но због настале ситуације, прекида дипломатских односа између Аустроугарске и Србије, је као српски поданик од стране аустроугарских власти са женом и дететом протеран из Черновица у Румунију. У овој земљи преко Букурешта, Крајове и Турн Северина, дође у Србију. Тим поступком, је против своје воље, учио самог докторског испита, онемогућен да исти полаже.

За време напада непријатеља на Србију 1915. год. отступа са војском до Подгорице и Скадра, где се разболи. Као болесник буде враћен у Подгорицу, у ком је месту по уласку Аустроугарске војске заробљен. Као заробљеник је преко Цетиња, Котора, Херцег Новог, Мостара и Сарајева, интерниран у логор у Добоју. Ту остаје до марта 1916. године, када је као грађанин са територије која је била под бугарском окупацијом, послат у своје место боравка Алексинац. У њему остаје до 1. X 1916. год. када је од стране Бугара интерниран за Бугарску. У логорима Хасково, Паничарево и Есхи Цумаја остаје до краја октобра 1918. год. По повратку у Алексинац, по наредби

Епископа нишког ради као свештеник и вршилац дужности намесника алексиначког до октобра 1919. У исто време ради и као хонорарни наставник у гимназији у Алексинцу.

Видевши да као апсолвирани теолог не може да добије место у просветној струци, а онемогућен да због настале ситуације у Черновицу (нерад факултета, и нове територијалне ситуације — припајања Румунији) оконча своје студије, одлази октобра 1919. г. у Швајцарску, где као студент на филозофским факултетима у Фрибургу и Берну борави до марта 1921. године. У овом времену, од 20. VI 1920. до 1. IV 1921. године врши дужност свештеника — чувара војних гробова у Швајцарској. Пошто се у то време указује могућност за поновни одлазак у Черновиц, јер је тамошњи факултет поново почео рад, одлази у њега, полаже докторат из теологије и бива промовисан за доктора 14 јула 1921. године.

Одлуком Министра просвете од 18. X 1921. год. постављен је за суплента у Алексиначкој учитељској школи, где остаје до 25. X 1923. год., када је у истом звању премештен у гимназију у Алексинцу. Одлуком од 25. XI 1924. бива премештен најпре за суплента I мушке гимназије у Београду, а затим фебруара 1925. за суплента IV мушке гимназије у Београду. Септембра ове године буде премештен за суплента гимназије у Јагодини (Светозарево), но већ крајем новембра буде поново враћен у Београд, за суплента IV мушке гимназије. У овој гимназији прво као суплент, а затим као професор (од 20. VII 1926) ради све до децембра 1932. године. — Професорски испит који је полагао 27. IV 1926. био је са темом: Догматика са упоредним Богословљем и Морално Богословље.

На објављени конкурс за наставника за катедру Моралног богословља на Православном богословском факултету у Београду конкурише са још три кандидата. Савет Богословског факултета на својој седници од 1. X 1932. год. приступио је избору наставника за ову катедру, и према рефератима Др Стефановић Димитрија, редовног професора и Др Јосиф Радивоја, ванредног професора, једногласно га изабире за универзитетског доцента. Универзитетски сенат на својој седници од 14. XI 1932. год. једногласно је примио овај избор за доцента катедре Моралног богословља на Богословском факултету. На основу овог избора и указа Министра просвете од 19. XII 1932. постављен је за доцента, а на нову дужност ступио је 16. јануара 1933. године, и истовремено преузео дужност управника семинара за Морално богословље. На дужности доцента проводи до 29. VII 1939. У међувремену, 24. I 1938, на реизборности, поново је био изабран за доцента. Исто тако у овом периоду време универзитетских ферија проводи у научном раду. У том циљу 1934. године путује у Аустрију, Мађарску, Немачку и Швајцарску, а 1935. године у Аустрију, Немачку, Швајцарску и Чехословачку.

Почетком 1939. год. конкурише на расписани стечај за ванредног професора катедре Моралног богословља. На основу одлуке Савета Богословског факултета од 18. I 1939. комисија у саставу Др Јосиф Радивоје, редовни професор, Др Борислав Лоренц, редовни професор и Др Јордан Илић, ванредни професор, поднела је 10. IV 1939. реферат о научним и моралним квалификацијама кандидата, предла-

жући да се изабере за ванредног професора исте катедре. Савет факултета је на својој седници од 21. III 1939. прихватио овај предлог, једногласно, а Универзитетски сенат га потврдио. Сходно овоме Министар просвете је својим Указом од 29. VII 1939. године поставио га за ванредног професора истог факултета. Септембра 1940. године ради научних студија одлази у Немачку, Мађарску, Грчку и Румунију, на којима борави до краја овог месеца.

По слому Југославије, за време фашистичке окупације, као личност која није желела сарадњу са окупатором, је већ у јесен 1941. год. заједно са својим колегама професорима „стављен на расположење“. У оваквој ситуацији остаје до 3. XII 1942. год., када је одлуком министра просвете Велибора Јонића, заједно са још 5 професора Богословског факултета, пензионисан. На основу те одлуке, као дотадашњи управник Семинара за Морално богословље, предао је ову своју дужност и инвентар са библиотеком, за то одређеној комисији, на дан 30. I 1943, када је и разрешен дужности.

После коначног ослобођења земље 1945. год., заједно са осталим, од стране окупатора пензионисаним професорима, је поново враћен на своје место професора катедре Моралног богословља.

Савет Богословског факултета на својој седници од 6. септембра 1945. године бира га за редовног професора, али изненадна смрт 22. новембра 1945. године прекида његов даљи рад.

II НАУЧНИ РАД

Области у којима се испољавао научни рад Др Поповића, биле су теологије и филозофија. Своје радове објавио је у засебним књигама, чланцима, расправама, преводима и приказима па ћемо их по тим врстама навести.

а) Засебне књиге:

1. *Религија и морал*“, Београд 1932, стр. 1—150.
2. *„Морални закон, књ. I, Природни морални закон“*, Београд 1938, стр. XVI+1—530.
3. *„Хришћанска љубав“*, Београд 1939, стр. 1—42.

б) Преводи, чланци, расправе и прикази:

1. *Аристидова апологија*“, превод са грчког оригинала, објављен у „Збирци“ Богословље Св. Саве, Београд, 1908.
2. *Приближимо се народу*“, Православље, 1936, св. 2, стр. 72—82.
3. *„Морални узроци нерелигиозности једног дела наше интелигенције“*, Светосавље, 1936, св. III—IV, стр. 116—132.
4. *„Вечита важност и неизмењљивост 10 Божијих заповести“*, Православље 1937, свеске 2—5.

5. „Шта је наша дужност сада“, Православље, 1937, св. 2, стр. 190—206.

6. Приказ „Венца живота“ од г. Владана Максимовића, проф. универзитета у пензији, Богословље, 1937, св. 1, стр. 84—111.

7. Одговор г. Владану Максимовићу, Богословље, 1937, св. 2, стр. 190—206.

8. „Потреба, значај и начин празновања недеље“, „Црква“ за 1938, стр. 78—82.

9. „Породица заснована на хришћанском браку и православље као два најглавнија стуба нашег народа“, „Преглед Цркве епархије нишке“, 1938, св. 9—11, стр. 277—289.

10. „Хришћанска љубав према ближњима и идеал хуманости“, Светосавље, 1939, св. за децембар 1938. г., стр. 164—190.

11. Приказ „Православно-христијанско учење за нравственоства“ од г. Г. Ст. Пашева, ред. проф. Богословског факултета Универзитета у Софији, Богословље, 1940, св. 2, стр. 139—153.

Љ. Поповић